

ait: Post concupiscentias tuas non eas. Et iterum: si deris concupiscentiam animæ tuæ, in gaudium facies te inimicis tuis venire.

Caput XIV.

INFIRMUM autem in fide assumite. Hic obliquè illos increpare incipit: qui se fortes putabant, ut immoderatè carnis vescerentur. Item hic infirmos fideles dicit, qui carnes quæ in macello tunc temporis vendebantur, idololatrias esse credebant: & propter hoc sic putantes, ne polluerentur, oleribus vescerentur. Unde præcipitur ab Apostolo: ne imperiti ita sentientes iudicent, qui habent fidem: omnia quæ in macello veneunt, sine disceptatione manducant: quoniam omnis creatura Dei bona est: & nihil damnandum est eorum, quæ Deus hominibus ad edendum creavit.

Non in disceptationibus cogitationum. Nolite secundum vestras cogitationes, quem lex non iudicat iudicare.

Alius enim credit se manducare omnia. Qui tantam fidem habet, ut non moveatur, aut abstinentia contractus, aut senio.

Qui autem infirmus est, olus manducet. Infirmus, aut ætate, aut corporis calore. Item hic probatur: quia non de Judæis dicitur, ut quidam putant, sed de abstinentibus. Non enim carnes secundum legem: sed sola olera manducabant. Aliter: Si idcirco tibi infirmitas animæ generatur: quia alium ejusdem propositi, carnis pro sua fide vesci perhorrescens, fortè cognoscis: noli esse iudex alterius voluntatis, nec exigere ab aliquo. Unicuique in voluntate dimissum est: sed si tibi scandalum est, & non vis carnis vesci, tibi ipsi impone modum: & melius faciens, sola olera manduca. Magis unusquisque per tuam æquanimitem ad abstinentiam provocetur, quam irritatus de hoc scandalizet te. Magis in edendis carnis confirmetur, quod tum non potes quasi culpam in alio reprehendere, si unusquisque, aut fideliter hoc præsumit, aut fortè asperitate valetudinis, aut senecta hoc faciat exigente.

Is qui manducat, non manducantem, non spernat. Habebant inter se scandala: illi illos quasi carnales iudicabant: & illi illos tanquam stultos irridebant, & superstitiosos iudicabant.

Et qui non manducat, manducantem non iudicet. Deus enim illum assumpsit. Ita illos Deus vocavit ut te.

Tu quis es, qui iudicas alienum servum? Cujus tu autoritatis es, ut iudices eum quem lex non iudicat? Unde & Jacobus ait: Qui iudicat fratrem scilicet sapienterem se, iudicat legem. Cæterum ipse Paulus contra mandatum facientes iudicavit, & alijs iudicandi tribuit facultatem. Ad eum qui fide infirmus est iudico dirigitur, non eum debere iudicare manducantem. Omnia quæcumque in macello veneunt: qui robustus fide est, omnia munda mundis esse cognoscit.

Domino suo stat, aut cadit. Sive vivit, sive moritur: quia & ille propter Deum abstinet: & ille secundum Deum manducat.

Stabit autem. Potens est enim Deus statuere illum. Deus qui tres pueros leguminibus pastos, meliores apparere fecit, quam illos qui de mensa regis edebant, potest & illos diutius facere in corpore stare.

Nam alius iudicat diem inter diem: alius autem iudicat omnem diem. Unusquisque in suo sensu abundat. Judæi in escis diem inter diem iudicare non poterant. Ergo de jejuniis, & abstinentia dicit, quæ non sunt sub certo modo legis redacta, ut unusquisque tantum faciat, quantum potest: quantum mercedem habere voluerit. Unde sequitur: Unusquisque id faciat in tali causa, quod melius esse iudicat. Item hoc est quod dicit: aliquos esse, qui certis anni temporibus, alios esse qui omni tempore vitæ suæ ab esu carnis decreverunt abstinentiam.

Qui sapit diem, Domino sapit. Domino sapit, qui propter Deum jejunit, & non propter homines.

Et qui manducat, Domino manducat. Gratias enim agit Deo. Qui propter Dominum manducat: ut prædicandi Evangelium possit habere virtutem: non suæ gulæ studet, sed aliorum salutis: propter quod convicti, gratias referant Deo.

Et qui non manducat, Domino non manducat: & gratias agit Deo. Quia per exemplum illius multi salvantur, & gra-

tias referunt Deo. Qui enim voce agit gratias, solus agit: qui autem etiam in opere, in multis agit.

Nemo enim nostrum sibi vivit, & nemo sibi moritur. Sive enim vivimus, Domino vivimus: sive morimur, Domino morimur. Sive ergo vivimus, sive morimur, Domini sumus. Nemo fidelium sibi vivit, & nemo sibi moritur: quia Christus pro omnibus mortuus est: ut & qui vivunt, jam non sibi vivant, sed illi. Cavendum è contrario, ne nos aut nobis vivamus manducando: aut propter homines moriamur jejunando.

In hoc enim Christus mortuus est, & resurrexit: ut & vivorum, & mortuorum dominetur. Adventus Christi & vivos inveniet, & mortuos suscitabit. Nihil ergo refert, utrum te resuscitet, an vivum inveniat: tantum labora, ut coram eo iustus appareas?

Tu autem quid iudicas fratrem tuum? Quia autoritate quasi voracem damnas.

Aut tu quare spernis fratrem tuum? Quasi infirmum despiciens, aut supervacue jejunantem?

Omnes enim stabimus ante tribunal Christi. Tunc conscientias nostras Dominus iudicabit, quid & quali voto fecerimus.

Scriptum est enim: Vivo ego dicit Dominus: quoniam mihi flectetur omne genu: & omnis lingua confitebitur Deo. Testimonio probat, quia omnes soli Domino reddemus nostrorum actuum rationem.

Itaque unusquisque nostrum pro se rationem reddet Deo. De his quibus lex tacet. Cæterum si videns peccantem non arguerit, reddet etiam Deo pro eo rationem.

Non ergo amplius invicem iudicemus. Sufficit quod nunc usque fecistis.

Sed hoc iudicate magis, ne ponatis offendiculum fratri, vel scandalum. Hic subtiliter ingreditur ad abstinentiam commendandam: & dicit illos abstinerere debere quamvis firmi sint, ne exemplo illorum, infirmi scandalum patiantur.

Scio & confido in Domino Jesu: quia nihil commune per ipsum. Non hoc ideo dico: quia putem aliquid commune esse. Per Christum enim scio omnia esse mundata. Commune enim dicitur, quicquid immundum videtur in esca Judæorum.

Nisi ei qui existimat quid commune esse, illi commune est. Illi per conscientiam sit commune, qui adhuc ritu Judaico, aliquid post Christi fidem in talibus causis arbitrat immundum.

Si enim propter cibum frater tuus contristatur. Non dixit, propter jejunium: sed ne illum tuo exemplo, aut provocet, aut compellas.

Jam non secundum charitatem ambulat. Quia invitatus manducat, quod illi non expedit. Etiam non diligit proximum, sicut te, si non illius utilitatem cogitas sicut tuam.

Noli cibo tuo illum perdere, pro quo Christus mortuus est. Non dixit, abstinentia tua, sicut quidam volunt.

Non ergo blasphemetur bonum nostrum. Libertatem quam habemus in Domino, ut omnia nobis munda sint: non ea ita debemus uti, ut videamur propter gulam, & epulas ambulare. Sive blasphematur, si propter talia contentidimus.

Non est enim regnum Dei esca & potus. Non per escam justificamur. Sed & hoc notandum, quod non dixerit, jejunium & sobrietas non est regnum Dei: sed, esca & potus. Item hic manifestè monstratur, quoniam regnum cælorum, cibum & potum non habet temporalem, sed illic spiritualiter vivitur.

Sed iustitia, & pax, & gaudium in Spiritu sancto. Quæ per abstinentiam facilius custoditur. Ubi verò iustitia, ibi & pax: ubi pax, ibi & gaudium spirituale: quia ex dissensione semper tristitia, & molestia generatur.

Qui enim in hoc servit Christo, placet Deo, & probatus est hominibus. De tali homine nemo potest dubitare, quia sanctus est.

Itaque que pacis sunt, sectemur. Ut non invicem nos de huiusmodi iudicemus.

Et que edificationis sunt, invicem custodiamus. Sed edificatio est abstinentia, cæterum esca, etiam si neminem perdat, nullum edificat.

Noli propter escam destruere opus Dei. Hominem scilicet à Deo creatum.

Omnia quidem munda sunt. Repetit quod superius di-

xerat, ne creaturam damnare videretur.

Sed malum est homini, qui per offendiculum manducat. Ipsum mundum, illis sit malum, si per illud alterum offendat.

Bonum est non manducare carnem, & non bibere vinum. Exponit quid sit per quod offendere dicebat infirmum. Item hoc loco laudat quidem abstinentiam carnis & vini: sed multo magis admonet, propter scandalum fratris abstinentiam esse à cibo & potu eorum, quæ idolis immolantur.

Neque in quo frater tuus offenditur, aut scandalizatur, aut infirmatur. Infirmatur, à pudicitia. Vinum enim & mulieres apostatate faciunt etiam sapientes.

Tu fidem quam habes penes te ipsum, habe coram Deo. Si enim in hoc fidelem te putas: sic manduca, ut nemo tuo infirmetur exemplo.

Beatus qui non iudicat semetipsum in eo quod probat. Quia non suam infirmitatem probando considerat, sed alterius salutem infirmi.

Qui autem discernit: si manducaverit, damnandus est. Si quis de alio discernat & dicat: Ite si manducaverit, planè damnandus est. Hoc non habet fides, & ideo subséquitur.

Quia non ex fide. Non est enim ex fide, si tu alium idcirco condemnas: quia te jejunante, ille manducat. Aliter: Qui se ita iudicat. Idiplum enim est discretio & iudicium: quia & iudicium discernendo fit, & discretio iudicando.

Omne autem quod non est ex fide, peccatum est. Non ex fide, quæ per charitatem operatur. Quicquid ergo alium destruit, ex fide non est: & idcirco peccatum.

Caput XV.

DE BEAMUS autem nos firmiores imbecillitates infirmorum sustinere. Si verè firmi estis, sic facite ut ego: qui factus sum infirmus, ut infirmos lucrificarem.

Et non nobis placere. Unusquisque vestrum proximo suo placeat. Non à nobis ipsis, sed à proximis collaudemur: sicut & alibi suum nobis proponit exemplum, dicens: Sicut & ego omnibus per omnia placeo, non quærens quod mihi utile est, sed quod multis, ut salvi fiant. Nemo enim potest edificare alterum, cui per bonam vitam non antè placuerit. Sed & sibi placentes sunt, qui propria commoda quærentes, suam faciunt voluntatem.

In bonum ad edificationem. Ostendit modum placendi, & causam: ne ad vanam gloriam placeamus. Simul cum dicit, In bonam edificationem: ostendit & malam esse: sicut est illud: Edificabitur ad manducandum idolothyta.

Et enim Christus non sibi placuit. Imitatur hoc & discipulus Christi: non quærit suum commodum. Ille enim ob aliorum salutem, etiam mortuus est, & impropria amarissima supportavit, dicentium: Vah qui destruit templum, & cætera.

Sed sicut scriptum est: Inpropria impropertium tibi occiderunt super me. Quæcumque non solum Christo, sed etiam sanctis exprobrantur Dei causa, Deo impropertari dicuntur: ut est illud: Ubi est Deus tuus?

Quæcumque enim scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt. Nihil enim scriptum est sine causa: nam & merita, vel tentationes iustorum ad nostram proficiunt edificationem: quia Deo manifestissimi erant.

Ut per patientiam, & consolationem scripturarum, spem habeamus. Per scripturarum solatia, spem futuram patientiæ, sicut expectamus: sicut scriptum est: Pax multa diligentibus legem tuam, & non est illis scandalum: hoc est qui consolatione legis utuntur, moveri ulla tentatione non possunt, ut per exempla patientiæ, & consolationis eorum quæ scripta sunt speremus consolationem, etiam in præsentibus tentationibus. Magna enim causa solatii est, si quæ nos patiamur, Dominum nostrum Jesum Christum, & sanctos eius sciamus esse persequos.

Deus autem patientiæ & solatii. Hoc loco Deum patientiæ, Spiritum sanctum significat, qui donat nobis secundum Christum unanimes glorificare Deum & patrem Domini nostri Jesu Christi. Item patientiæ ejus quæ est in conversione & solatio, non ira neque dissidio.

Dei vobis idipsum sapere in alterutrum secundum Jesum.

Christum. Ut unusquisque sic quærat salutem alterius quasi suam, sicut Christus sua morte omnes salvavit à morte.

Ut unanimes uno ore honorificetis Deum, & patrem Domini nostri Jesu Christi. Tunc verè Deus honorificatur, si uno animo, & concordia voce laudatur. Si enim duo convenerint super terram ex omni re: quæcumque petierint, fient illis.

Propter quod suscipite invicem. Propter honorem Dei invicem onera vestra portate: sic adimplebitis legem Christi: quia nos suscipit in se cum essemus impii. Quanto ergo magis nos invicem, ut similes, nos sustinere debemus. Iterum hic utrumque populum ad unitatem hortatur. Consentio vobis ô Judæi, quia Christus vobis promissus ad vos venerit primùm: & gentes propter misericordiam Dei vocatæ sint: tamen unum corpus estis effecti.

Sicut & Christus suscipit vos in honorem Dei. Sive in gloriam divinitatis: sive propter honorem Dei.

Dico enim Christum Jesum ministrum fuisse circumcisionis, propter veritatem Dei. Hic ostendit quoniam secundum carnem Christus, juxta promissiones patrum ex ipsis natus sit: ut præcepta legis impleat. Item non venerat ministrari, sed ministrare: & dare animam suam redemptionem pro multis.

Ad confirmandas promissiones patrum. Quia illis promiserat Christus sicut ipse dicit: Non veni nisi ad oves perditas domus Israël.

Gentes autem super misericordia honorare Deum. Cui enim plus dimittitur, plus diligit.

Sicut scriptum est: Propterea confitebor tibi in gentibus Domine: & nomini tuo cantabo. Tulit Judæis arrogantiam, dum gentium salutem docet esse prædictam: quamvis non fuerit nunciatus ipse Christus in gentibus. Conficitur eos misericordiam consecutos: quia & ipsi sunt in corpore ejus.

Et iterum dicit: Latamini gentes cum plebe ejus. Qui cum ipsis estis ad salutem adducti.

Et iterum: Laudate omnes gentes Dominum, & magnificate eum omnes populi. Et rursus Isaias ait: Erit radix Jesse. Jesse pater fuit David: de cujus semine, id est Maria, natus est Christus.

Et qui exurgat regere gentes: in eum gentes sperabunt. Non de profelytis aserit, sed & illud huic loco simile est: Non deficiet princeps ex Juda, nec dux de femoribus ejus. Unde probatur verè jam venisse Christum, in quo omnes gentes sperare manifestum est.

Deus autem spei. In quo omnes speramus: hoc ostendit quomodo Deus absque virtute Spiritus sancti, non replet aliquando nationem gratia, quoniam unum donum est Patris & Spiritus sancti.

Repleat vos omni gaudio & pace. Pax fidelium, in spe debet esse futura. Et ibi omne gaudium, ubi pax est. Nullum vero in dissensione gaudium: sed universa mœstitia.

In credendo, ut abundetis in spe & virtute Spiritus sancti.

Abundantia in spe, in spiritu: virtutibus consistit, & signis. Certus sum autem, fratres mei, & ego ipse de vobis. Bonus doctor laudando provocat ad profectum, ut erubescant tales non esse quales ab Apostolo putantur.

Quoniam & ipsi pleni estis dilectione. Providit ne unquam contentiosius dura increpasse videatur. Vel dissidentes aut stultos ostendit Christianos semper alterutrum monere debere.

Repleti omni scientia: ita ut possitis alterutrum monere. Hoc est novi & veteris testamenti.

Audacius autem scripsi vobis, fratres, ex parte. Imo ideo magis scribendi fiduciam habui, quia novi vos ut prudentes cito accipere rationem: sicut scriptum est: Argue sapientem, & amabit te. Item hoc loco aut humilians se Apostolus loquitur: aut certè quoniam habentibus jam prædicationem Petri, ipse audeat prædicare.

Tanquam in memoriam vos reducens. Recordans vos esse prudentes sive non ignaros, non doceo, sed commoneo, ut scientes.

Propter gratiam que data est mihi à Deo. Non propter munera terrena vel laudem, sed ut impleam officium quod accepi.

Ut sum minister Christi Jesu in gentibus. Serviens Evangelio: hoc est, revocans ei servos quosdam fugitivos.

Sanctificans Evangelium Dei. Meo exemplo sanctum esse